

## "דרך ברירה" ותהליך יצירת איסור בורר

### ראשי פרקים

1. הקדמה
2. ייחודיותו של האב בורר
3. שיטת רש"י
- א. "דרך ברירה"
- ב. תהליך יצירת איסור בורר
4. שיטת בעלי התוספות
- א. "דרך ברירה"
- ב. תהליך יצירת איסור בורר

### 1. הקדמה

המשנה בדף עג ע"א מונה את ל"ט אבות המלאכות האסורים בשבת. בפשטות לכל אב ישנו "ציור" אחד, דהיינו, כאשר אנו אומרים "חורש" או "קוצר", עומדת לנגד עינינו פעולה ספציפית אחת ברורה. "ציור" זה הוא הדרך הקלאסית של ביצוע פעולה זו. כאשר לנגד עינינו עומד "ציור" זה אנו יכולים לדמות אליו מקרים פרטיים וע"י כך לסווג את כל הפעולות הקשורות לאב לקבוצות, כגון: אבות מקבילים (זורע, נוטע), תולדות (זורע, זומר), מלאכות שאסורות מדרבנן עקב הדמיון לפעולה הקלאסית (טלטול ברה"ר, טלטול בכרמלית), ופעולות שמותרות כיוון שאין להם קשר לפעולה המקורית. לאור ה"ציור" אפשר לקבוע דרכי היתר שונות, כגון "כלאחר יד", היתר הנובע מהעובדה "שלא הוציא כדרך המוציאין"<sup>1</sup>, דהיינו שהפעולה נעשתה בשונה מדרך הביצוע הקלאסית (= "הציור")<sup>2</sup>.

במאמר זה נראה כי כאשר אנו ניגשים למלאכת בורר אנו מגלים מחלוקת בין רש"י לבעלי התוספות בשאלה האם אכן ישנו "ציור" אחד לכל מקרי הברירה כמו בכל אב אחר, או שמא בבורר יש מצב ייחודי בו לכל מקרה ברירה (כל תערובת) יש דרך ברירה ייחודית לה, לפיה נקבעים באופן מקומי הקריטריונים של שינוי ודמיון.

טענתי היא כי רש"י הבין כי לכל תערובת יש "דרך ברירה" ייחודית לה, ולכן בכל דיון במלאכת בורר רש"י מציין דרך ברירה שונה. בעלי התוספות, לעומתו, נאמנים לשיטתם המנסה לכלול כללים גורפים יותר וע"י כך ליצור קו אחיד בין סוגיות, הבינו שלאב המלאכה בורר כמו לכל אב אחר יש "ציור" אחד, "דרך ברירה" הנכונה לכל מקרי הברירה, כך שכל תיאור של חריגה לכאורה מכיל זה מצריך הסבר.

נסה להציג מדוע מחלוקת זו מתגלה דווקא באב בורר, ובעיקר כיצד היא משליכה על ההבנה של דרך יצירת מערכת האבות והתולדות.

### 2. ייחודיותו של האב בורר

המשנה (פ"ז מ"ב) מונה ל"ט אבות מלאכות. י"א האבות הראשונים הם מלאכות "סידורא דפת"<sup>3</sup>, ובתוכם בורר. המכנה המשותף לשמות המלאכות הוא היות השם חופף עם קבוצת

<sup>1</sup> משנה שבת צב ע"א.

<sup>2</sup> ייתכן כי ממשנה זו נולד המונח "דרך" ע"מ לציין את הציור הקלאסי.

<sup>3</sup> עד ע"ב.

הפעולות האסורות, דהיינו המשנה מונה את "החורש" כאב מלאכה וממילא כל פעולה שעונה לשם "חורש" תהיה אסורה. כאשר אנו ניגשים לאב בורר אנו מגלים תופעה ייחודית, והיא שאין חפיפה מלאה בין הפעולות העונות לשם "בורר" לבין הפעולות האסורות בשבת משום בורר. כלומר: בניגוד לחורש, לא כל פעולה העונה לשם "בורר" תהיה אסורה בשבת. דוגמה לתופעה זו אנו מוצאים כבר במקורות התנאיים:

פירות שנתפזרו - מלקט אחד אחד ואוכל. נתערכו לו פירות בפירות - בורר ואוכל, בורר ומניח על השלחן, בורר ומשליך לפני בהמתו. ביררן<sup>4</sup> אילו בפני עצמן ואילו בפני עצמן או שליקט מתוכן עפר וצורות - הרי זה חייב.

(תוספתא שבת [ליברמן] פט"ז ה"ט)

נראה כי ברירה מותרת זו היא רק קצה קרחון של ברירות מותרות, כאשר רוב רובו של הקרחון לא מתקרב כלל לתחום הגובל באיסורי שבת. תופעה זו נובעת מהעובדה שהשם "בורר" משמש לציון בחירה בין דברים ולא דווקא להפרדה ביניהם, ולדוגמה:

בחור, שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך. אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה.

(תענית פ"ד מ"ח<sup>5</sup>)

וכן:

דיני ממונות בשלשה - זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד ושניהן בוררין להן עוד אחד, דברי רבי מאיר, והכמים אומרים: שני דיינין בוררין להן עוד אחד.

(סנהדרין פ"ג מ"ב)

נמצא כי בניגוד לשאר שמות האבות להם יש ציור מסויים - והוא אסור, לשם "בורר" ישנם ציורים אפשריים רבים כאשר לא כולם אסורים. ההגדרה המדויקת היחידה שאפשר לתת היא שהבורר המתואר במשנה (היינו הבורר הבא בתהליך "סידור דפת" בין דש לטוחן) אסור בשבת, זאת בניגוד לשאר האבות שם אפשר לראות בשם הפרטי במשנה אב טיפוס מופשט.

בהמשך נראה כיצד לעובדה שהבורר המתואר במשנה הוא מקרה פרטי ולא שם כולל וגורף, ישנה השפעה על הדרך בה התייחסו הראשונים, ובעיקר רש"י, למושג האפלטוני של "דרך ברירה".

### 3. שיטת רש"י

#### א. "דרך ברירה"

כנזכר לעיל, טענתנו היא כי רש"י הבין כי לכל תערובת ישנה "דרך ברירה" משלה, וביחס לדרך זו ייקבעו פרמטרים של שינוי שיוליכו לפטור או היתר, ובכל מקרה אין "דרך ברירה" הנכונה לגבי כל התערובות.

נבסס את טענתנו בדברי רש"י. המשנה מפרטת את אבות המלאכות ע"פ סדר ה"סידור דפת". על הבורר המופיע במשנה, העוסקת בבורר שאחרי הזורה - דהיינו ברירת צורות מהכרי, כותב רש"י:

<sup>4</sup> גירסת דפוס ראשון "בדק".

<sup>5</sup> וכן באותו עניין בתוספתא סנהדרין [צוקרמנדל] פ"ד ה"ב.

הבורר – פסולת בידיו.

וכן כותב רש"י על הגמרא הדנה בברירת פירות :

אוכל מתוך הפסולת – לא דרך ברירה היא.

(ע"ד ע"א ד"ה אוכל מתוך הפסולת)

אך לעומת זאת, במקרה ברירת הקנים בדף עד ע"ב (ד"ה חייב אחת עשרה) כותב רש"י :

בירר יפות – הרי זה בורר<sup>6</sup>.

כאשר הגמרא עצמה קובעת בדף קלח ע"א :

מה דרכו של בורר? נוטל אוכל ומניח פסולת.

נראה בפשטות כי לכל תערובת ותערובת יש "דרך ברירה" ייחודית לה - יש תערובת בה נוטלים את האוכל, ויש תערובת בה נוטלים את הפסולת. שינוי מדרך זו גורר היתר, אך בשום מקרה אין להקיש מהיתר בתערובת אחת להיתר בתערובת אחרת.

טענה זו עולה מאלמנט נוסף במלאכת הברירה.

על המשנה בדף עג ע"א ראינו שרש"י כותב :

בורר – פסולת בידיו.

כאשר בדף עד ע"א רש"י (בד"ה פטור אבל אסור) כותב בפירוש :

...אבל ביד לא דמי לבורר כלל.

ושוב נמצא כי לפי רש"י אין דרך ברירה עקבית, וכל תערובת נידונה לגופה.

גם כאשר רש"י כולל כללים המתארים את קבוצת כל הבוררים הוא כותב פעם אחת :

הזורה... הבורר... המרקד – בנפה, ובגמ' פריך חני כולו חדא היא דלהפריש פסולת מתוך אוכל נעשות שלשתן.

(על המשנה בדף עג ע"א)

ופעם אחרת, על הגמרא הוא כותב :

היינו זורה היינו בורר היינו מרקד – ...והלא כולן מלאכה אחת הן דמפריש אוכל מן הפסולת.

(עג ע"ב ד"ה היינו)

דהיינו : רש"י לא סבר שיש דרך ברירה אחת עקבית לכל מלאכות הברירה<sup>7</sup>.

<sup>6</sup> וזאת בניגוד לר"ח שהקפיד לפרש "השליך קליפין וקנין שאין ראויין למלאכה חייב משום בורר".

<sup>7</sup> אפשר לטעון שרש"י עצמו הבין כי יש מחלוקת אמוראים בשאלה האם ישנה "דרך ברירה" אפלטונית לכל מקרי האב בורר :

בדף קלח ע"א נחלקו רבא (בנדפס רבה) ורבי זירא בשאלה משום מה מתרים במשמר. דעת רבא היא כי מתרין בו משום בורר : "אמר רבא : כותיה ידידי מסתברא, מה דרכו של בורר? נוטל אוכל ומניח הפסולת, אף הכא נמי נוטל את האוכל ומניח את הפסולת". דעת רבי זירא היא שמתרים בו משום מרקד. רש"י שם

## ב. תהליך יצירת איסור בורר

נראה כי אפשר לנסות להתחקות אחר דרך התפתחות איסור בורר ע"פ רש"י, כאשר אפשר לציין שלושה שלבים:

1. שלב האיסור המופשט.
2. שלב המקרים הפרטיים.
3. שלב חילוק החטאות.

### שלב האיסור המופשט

במשנה קיימות שלוש מלאכות העוסקות בהפרשת פסולת מאוכל - "זורה בורר ומרקד", כאשר ברור כי העיקרון העומד מאחורי מלאכות אלו הוא אחד. כך גם מבין הבבלי שמקשה (עג ע"ב):

היינו זורה היינו בורר היינו מרקד?!

גם תשובת הגמרא:

אביי ורבא דאמרי תרוייהו: כל מילתא דהויא במשכן, אף על גב דאיכא דדמיא לה - חשיב לה.

מעידה, שהגמרא לא חוזרת בה מההבנה העקרונית כי מדובר בשלוש פעולות שהם בעצם אחת, אלא מעלה תירוץ טכני, "בירוקרטי", המסביר מדוע נמנו כאן שלוש מלאכות שונות. כך נראה גם מרש"י שפירש:

היינו - כמו הי ניהו, כלומר דמפליג להו תנא דמתניתין לתלת, והלא כולן מלאכה אחת הן דמפריש אוכל מן הפסולת...  
אף על גב דאיכא - אחריתי בהדה דדמיא לה, חשבינהו לתרוייהו כאבות, ואף על גב דחדא נינהו.

דהיינו: גם לאחר תשובת הגמרא ממשיך רש"י לפרש כי בעצם מדובר במלאכה אחת והיא הפרשת האוכל מן הפסולת - לשלב זה נקרא שלב האיסור המופשט<sup>8</sup>.

### שלב המקרים הפרטיים

לאחר שנקבע האיסור המופשט, נאסרו כל המקרים הפרטיים שעונים לתאור של האיסור המופשט, דהיינו: האיסור המופשט התיישם במקרים פרטיים, כגון: הפרשת צורות מהכרי,

---

(ד"ה דנוטל אוכל) מסביר מדוע ר' זירא לא סובר שאפשר להתרות משום משמר: "...אבל לרבי זירא אי אתרו ביה משום בורר לאו התראה היא, דלא דמי לבורר שהאוכל למטה ופסולת למעלה מה שאין כן בבורר קטנית שהפסולת למטה". דהיינו: רבי זירא סובר שיש דרך ברירה אחת לכל מלאכות בורר - אוכל למעלה ופסולת למטה = פסולת מתוך אוכל, ולכן משמר אינו דומה לבורר, ולעומתו רבא סובר כי העובדה שהמשמר מפריד אוכל מתוך פסולת לא מפקיעה פעולה זו מדין בורר, כיוון שכך היא דרך שימור, ואין כלל אחיד הקובע כי בכל מקרי הברירה אופן הברירה צריך להיות זהה.

אמנם, ייתכן שלא מדובר במחלוקת בעניין קריטריון לחיוב, אלא בדמיון לצורך התראה.

<sup>8</sup> כאשר העובדה שעיקרון זה עומד מאחורי שלושת האבות החלוקים בדרך הברירה (הן מצד מה מופרש ממה, והן מצד הכלי) מעיד כי הוא לא כולל בתוכו דרישות מסויימות ביחס לאופן ההפרשה.

<sup>9</sup> בחרתי להשתמש במילה "הפרשה" בעקבות דברי רש"י בדף עג ע"ב ד"ה היינו.

מוץ מתבן וקמח מפסולת שמעורבת בו<sup>10</sup>, הפרשת עפר מפירות או פירות מפירות<sup>11</sup>, הפרשת תורמוסים ממנינים פחות טובים<sup>12</sup>, הפרשת הקנים והצרורות הרצויים מאלו שאינן<sup>13</sup>, הפרשת יין משמרים ועוד<sup>14</sup>.

בשלב זה "סומנו" כל פעולות ההפרדה כאסורות, ללא חלוקה לאבות: זורה בורר ומרקד, כאשר ממילא מובן כי לכל פעולת הפרדה ספציפית יש דרך הפרדה ייחודית הקשורה לתערובת המסוימת, ומובן שאין "דרך ברירה" המאפיינת את כל המקרים הכפופים לאיסור המופשט. שלב זה הוא נגזרת הכרחית של ההסכמה לכך שקיים איסור מופשט, שהרי איסור זה חייב לבוא לידי ביטוי במקרים פרטיים.

### שלב חילוק החטאות

בשלב זה באה המשנה וקובעת שישנם שלושה אבות שונים. לאור האמור לעיל ברור כי חלוקה זו לא יוצרת את החיוב במלאכות הספציפיות, כיוון שחיוב זה נגזר מהאיסור המופשט, ונשאלת השאלה מדוע אנו צריכים את החלוקה לאבות ספציפיים. הגמרא בדף עג ע"ב מקשה:

מנינא למה לי? אמר רבי יוחנן: שאם עשאו כולם בהעלם אחד – חייב על כל אחת ואחת.

דהיינו: נושא המשנה, ובהמשך לפ"ז מ"א, קשור לחילוק חטאות. כמו כן, כך צריך להבין את תשובת הגמרא:

אביי ורבא דאמרי תרוייהו: כל מילתא דהויא במשכן, אף על גב דאיכא דדמיא לה – חשיב לה

כלומר: אמנם מדובר בשלוש מלאכות זהות, אבל כיוון שבמשכן הם הופיעו כשלוש מלאכות שונות הם נמנות כשלושה אבות, כאשר המניין הנפרד לא בא ליצור חיוב, אלא לחייב שלוש חטאות. נמצא כי ע"פ רש"י מדובר באיסור מופשט אחד "דחדא ניהו", אלא שהמשנה חידשה כי אפשר להתחייב עליו שלוש חטאות בהעלם אחד (אם אכן נעשו שלוש הפעולות הפרטיות השונות), חלוקה שלא נוגעת להגדרת המלאכה או לעצם האיסור.

העובדה שהחיוב במקרים הפרטיים קודם לחלוקה לשלושת האבות, מסבירה מדוע רש"י היה יכול לפרש לגבי משמר:

ולרבא הוא הדין נמי דאי אתרו ביה משום מרקד הויא התראה.

(קלח ע"א ד"ה דנוטל אוכל ומניח פסולת)

וכמוהו הרמב"ם:

והמשמר שמרים תולדת בורר או מרקד הוא.

(הלכות שבת פכ"א הי"ז)

דבר שמעיד שהחיוב לא נובע מהשייך לאב, אלא נתון ועומד אפריורית.

<sup>10</sup> במשנה בדף עג ע"א.

<sup>11</sup> בסוגיה בדף עד ע"א.

<sup>12</sup> שם.

<sup>13</sup> שם ע"ב ברש"י ד"ה שבע חטאות וד"ה חייב י"א.

<sup>14</sup> קלט ע"ב, וכן בפרק תולין ובפרט בסוגיה בדף קלח ע"א.

כמו כן, טענה זו מסבירה מדוע לרש"י אין מושג אפלטוני של "דרך ברירה" המשותף לכל המקרים שחייבים משום בורר, כיוון שהמושג "בורר" כאב מלאכה נוצר רק לאחר שהחוב היה נתון.

נראה כי האגלי-טל למד אף הוא בדרך דומה, ולכן כתב:

הזורה והבורר והמרקד, אעפ"י שבענינם דומין זה לזה שהרי כל מעשיהן הוא להכדיל בין האוכל להפסולת, מ"מ הם שלשה אבות מלאכות ואם עשה שלשתן כהעלם אחד חייב שלשה חטאות.

(מלאכת זורה אות א)

ובהמשך:

ויראה לי דהלוקין להחמיר ולא להקל. כיצד? הרי שזורה מכאן מעט וברר מכאן מעט והרקיד מכאן מעט – הרי אלו מצטרפין לכגורגרת לחייבו חטאת...

(מלאכת זורה אות ב)

כלומר: החלוקה לשלושה אבות לא מפקיעה את החוב מצד אב ממשי אחד מופשט (שלב א' לעיל), שמצרף את המקרים הפרטיים לשיעור חוב.

נאמן לשיטתו, מסביר האגלי-טל שאמנם אפשר להתרות במשמר משום מרקד ומשום בורר, אך בכל מקרה יהיה חייב רק חטאת אחת (ס"ק ב), שהרי מדובר במעשה אחד החייב חטאת אחת משום האב המופשט, כאשר הבעיה לסווגו לאחד מהאבות שחידשה המשנה לא יוצרת חיוב נוסף<sup>15</sup>.

#### 4. שיטת בעלי התוספות

##### א. "דרך ברירה"

לעומת רש"י, נראה כי בעלי התוספות הבינו שגם במלאכת בורר כבשאר כל המלאכות ישנו "ציור" קלאסי, "דרך ברירה" המשותפת לכל המקרים המתחייבים מדין בורר, ללא קשר לתערובת הספציפית. נציג בתחילה את שיטת התוס' רי"ד בעניין ברירה בכלי, ואח"כ את שיטת התוספות בעניין אוכל מתוך פסולת.

התוס' רי"ד כותב:

והמורה פירש התם במשנה: הבורר – פסולת בידיו, המרקד – בנפה. ואינו נראה לי, דהתם אמרינן "אלא אמר רב יוסף בורר ואוכל ביד בורר ומניח ביד, ובקינן ובתמחוי לא יברור ואם בירר פטור אבל אסור, בנפה ובכברה לא יברור ואם בירר חייב חטאת", אלמא אין חיוב חטאת נוהג אלא בנפה ובכרה.

(קלח ע"א ד"ה מה דרכו)

<sup>15</sup> עיין במנחת חינוך (מוסד השבת, סימן ז' - הבורר, ס"ק ג') שחולק וסובר שחייב שתי חטאות.

כלומר: יש "דרך ברירה" משותפת לכל המקרים המתחייבים משום בורר, ולכן כיוון שמפורש בגמרא (עד ע"א) שהברירה הקלאסית היא בכלי, ושברירה ביד מותרת, אי אפשר להבין כי ברירת הצורות הנאסרת במשנה מתבצעת ביד<sup>16</sup>.

במשנה בביצה (יד ע"ב) מופיע:

הבורר קטניות ביום טוב, בית שמאי אומרים: בורר אוכל ואוכל, ובית הלל אומרים: בורר כדרכו, בחיקו בקנון ובתמחוי, אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה. רבן גמליאל אומר: אף מדיה ושולח.

על משנה זו כותבים התוספות:

הבורר קטניות ביו"ט בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל – ולא היינו ברירה וכו' ותימה דבמסכת שבת קאמר "מה דרכו של בורר? נוטל האוכל ומניח הפסולת", והכא משמע שאין ברירה בכך, דקרי ליה שנוי<sup>17</sup>. וי"ל, דהתם ה"פ: נוטל האוכל יצימו ומניח הפסולת, פירושו: יוריק אותו, ומכל מקום פסולת מתוך האוכל היא ברירה<sup>18</sup>....

(שם ד"ה הבורר)

תוס' מבינים שיש "צירוף" כללי אחד לכל חיובי בורר, ולכן הם מקשים מתיאור הבורר המופיע במשנה בביצה על תיאור המשמר בגמרא בשבת<sup>19</sup>. הם מתרצים שאין להבין את הגמרא בשבת כפשוטה, ובעצם העיקרון המופיע במשנה בביצה (וכן בגמרא שלנו בדף עד ע"א) הוא הקובע, ואכן דרך ברירה היא לעולם פסולת מתוך אוכל.

## הערה בעניין התירוף השני בתוס' בביצה<sup>20</sup>

תוס' בביצה שם מציעים תירוף נוסף:

אי נמי, התם שהפסולת מרובה על האוכל ואז ודאי הוי אוכל מתוך הפסולת דרך ברירה, אבל הכא מיירי שהאוכל מרובה על הפסולת דאז הוי פסולת מתוך האוכל דרך ברירה, ובגמ' דפריך דפסולת מרובה על האוכל מי איכא מאן דשרי, פי' אפי' בטלטול יהא אסור, היה יכול להקשות דזהו דרך בורר, אלא דעדיפא מניה פריך דאפילו טלטול יהא אסור דבטל מעיקרא לגבי רובא והוי ככוליה פסולת.

כלומר: אמנם יש עיקרון מופשט הנכון בכל סוגי התערובות, אך זהו עיקרון מורכב יותר מהעיקרון הפשוט שהוצג בתירוף הראשון, וזהו עיקרון התלוי ביחסי הפסולת והאוכל בתערובות.

ראינו שתוס' בביצה מעלים בעצמם קושי לגבי תירוף זה, אך מיישבים אותו בדוחק. לעומת זאת, תוס' בשבת, המעלים רק את התירוף הזה, משאירים אותו בצריך עיון, מאותה קושיה בדיוק:

<sup>16</sup> ואע"פ שמלאכה זו אכן מתבצעת בדרך כלל ביד, וכפי שמתואר בירושלמי פ"ז ה"ב: "היה יושב על גבי כרי ובורר צורות כל היום - אינו מתחייב, נטל לתוך ידו כגורגרת ובורר - חייב חטאת", וכפי שפירש רש"י על המשנה.

<sup>17</sup> וכן הקשה באור זרוע (הלכות שבת סימן נ"ט), ותירץ בעניין אחר.

<sup>18</sup> לתירוף השני נתייחס בהמשך.

<sup>19</sup> ייתכן שכך היא גם דרכו של הר"ח, ועיין לדוגמה בר"ח המובא לעיל בהערה 6.

<sup>20</sup> שהוא גם תירוף התוס' בשבת עד ע"א לשאלה זוהי, הנובעת מהסתירה לכאורה בין הגמרא בדף קלח ע"א בשבת, לבין הסוגיה בדף עד ע"א שם מוכח כי דרך ברירה היא דווקא בכלי.

וקשה לרשב"א, דתנן כפ"ק דביצה "הבורר קטניות ב"ט - ב"ש אומרים: בורר אוכל ואוכל, וב"ה אומרים: בורר כדרכו", ואמר בגמרא "בד"א? כשהאוכל מרובה על הפסולת, אבל פסולת מרובה על האוכל - ד"ה נוטל את האוכל ומניח את הפסולת", ואי בפסולת מרובה על האוכל הוי אוכל מתוך פסולת דרך ברירה, היכי שרי לב"ש? הא אינהו אסרי לבורר כדרכו! וצ"ע שם.

לפיכך נראה כי התירוץ המרכזי בתוס' הוא התירוץ הראשון בביצה. גם אם אין הדבר כן, התירוץ השני מבוסס גם הוא על ההנחה כי קיימת דרך ברירה אחת לכל מקרי הברירה.

## **ב. תהליך יצירת איסור בורר**

נמצא כי ע"פ תוס' תהליך התפתחות האיסור שונה מאשר זה של רש"י, כאשר נראה שהתהליך הוא כדלהלן:

1. שלב האיסור המופשט.

2. התפרטות האיסור הכללי לשלושה איסורים פרטיים.

3. מקרים פרטיים הנאסרים בעקבות השיוך לאחד משלושת האבות.

לכן כל מקרי הברירה הפרטיים צריכים להתאים לדרך הברירה הכללית המאפיינת את כל המקרים המתחייבים משום האב בורר.

אם נחזור לפיסקה הראשונה שעסקה בייחודיותו של איסור בורר, נראה שבניגוד לרש"י שהבין כי השם "בורר" במשנה מתייחס לפעולה ספציפית בלבד, בעלי התוספות הבינו כי מדובר באב טיפוס אפלטוני. ייתכן להרחיק לכת ולומר שההבנה כי המילה "בורר" כוללת בתוכה יותר מקרי ברירה מאלו האסורים בשבת, היא שהוליקה את רש"י לפרש כי הבורר של המשנה הוא בורר ספציפי, וממילא לאור הבנה זו, שיש לדון כל מקרה ברירה לגופו.